

Szabó T. Anna

FÉNY*a mestereknek*

Úgy mentem át a fényes csarnokon –

a csarnokon dúdolván mentem át.
Sugárban dőlt be a reggeli nap,
kezemben telt virágú orgonák.
Bárányt akartam venni. A húсок
élénkvöröse odacsábított
a hentespulthoz, ahol a csúsós májak,
nehéz marhaszívek halomban álltak,
a csipkefehér pacal és a bő,
nyálkás rózsaszín, dagadó tüdő
színkontrasztjában, s köztük, középre téve,
ott tekergett egy szinte karnyi vastag
marhagége.

Ámulva néztem őket,
a szíveket, a májakat, tüdőket –
lám, szépek így a szervek, épp kitépve,
elrendezve, felárazva, kitéve.

Tovább dúdoltam, hogy „tavaszi szél...”,
odébléptem, húsvét van, a halott
feltámadott, az élet és az étel
egyformán szent, és ma semmi se csúnyább
a többinél –

szép a dióbél, szép a gomba,
szép a világító halomba
rakott narancs, a tavalyi alma,
a poros krumpli, püspöklila hagyma,
s a félbevágott káposzta cikája,
ahogy – lombos fa – ágait kitarja.
Átszellemülten ragyogtak a mézek
a polcokon, a paprikafüzérek
villogtak, és én a zsongó tömegben
„...vizet áraszt...”, dúdolván lépegettem.

*

És másnap a fényes ócskapiac.

Sütött, sütött a reggeli nap.
Nejlonponyván bronzszobrok álltak,
esernyőtartók, gipszlovak.

Teherautóról kínálták a bútort:
 komódot, tükröt, szekretert,
 a berakás itt-ott hiányzott,
 vagy épp az üveg volt repedt –
 nem nézhettem meg közelebbről:
 az árus semmibe se vett.
 Lézengő voltam, nem vevő. De
 beljebb sűrültek a sorok,
 tukmáltak: nézzem meg, valódi,
 ilyet, ennyiért, hol kapok?
 Az árusasszony egy cirádás,
 nagy rézvázát kocogtatott.
 Szóttések, órák, porcelánok,
 és Gallé-vázák – mind hamis –
 patinás mozsár, hasas rézüst –
 ez volna drága?! Dehogys!
 Nézzem meg jobban: jó lesz az még
 tán a dédunokámnak is.

Nyilván ugyanezt mondta egyszer
 a sötét ruhás nagymama,
 mikor az ifjú háziasszonyt
 beavatta titkaiba,
 míg lenn az utcán nagy vidáman
 masíroztak a katonák.
 Kifényezett kitüntetések
 őrzik a háborúk nyomát,
 néhány megperzselt régi fénykép,
 amit kiástak a romok alól –

úgy kavarogtak a tárgyak
 mint fénykévében a por.

*

És harmadnap a temető.

A hosszú allé ragyogott,
 álltak a fényben kőfehében
 beroskadt hátú angyalok,
 a nehézkedés katonái,
 tartották súlyos szárnyukat...
 Márványkeresztet, bronzkoporsót
 bizsergetett a déli nap.
 A fákból őzjögve keringett
 a holtak erjedt vére, és
 szárrá, virággá és levéllé
 rendeződött az erjedés,
 s az ágakon – halotti gyertyák?

győzelmi fáklyák ezrei!
és a zöld fényű katedrálist
roppant madárdal zengeti!
A feketerigó úgy fújta,
hogy remegett az ág hegye,
teli torokkal gurgulázott,
hogy szinte megfulladt bele –
a friss lomb között itt is, ott is
énekeltek a madarak,
s a sírokon felmagzott fűből
kirobbant egy fácánkakas...

Az élet nálunk is erősebb,
zuhog, zuhog a déli nap,
előjön a reves sötétből,
lobot vet, lángol az anyag,
mert él, él, aki életbe halált,
halálba életet kever
– most tél van, csend, míg írom ezt –

húsvét volt, kétezer.

Fischer Eszter

GYEREKKÖNYVEIM FELNŐTTSZEMMEL

Minden olvasni szerető ember különös meghatottsággal emlékszik vissza gyermekkorra kedvenc olvasmányaira. A gyermekkori olvasás csodálatos élménye a későbbi években már ritkán adatik meg. Az az odaadás, az a tökéletes azonosulás, ahogy a gyerek a külvilág elsüllyedésével bele tud merülni egy-egy (többnyire számtalanszor újraolvasott) könyvbe, olyan nosztalgikus emléket hagy hátra, mely talán leginkább a kamaszkori, első szerelemre hasonlít. Emlékezetünkben ezek a könyvek megőrzik hamvas bájjukat, buzgón és lelkesen ajánlgatjuk gyerekeinknek és gyerekesmerőseinknek, és ha valaki kritizálja őket, úgy érezzük magunkat, mintha szüleink emlékét akarnák megsérteni.

Pedig ízlésünk, értékítéletünk fejlődött; régi kedves könyveinkre mégis, akár a betokosodott zárványokra, változatlanul olyan érzésekkel tekintünk, mint annak idején, amikor először kerültek a kezünkbe. Ha viszont hajlandók vagyunk némelyiket felnőttként, nem nosztalgiából, hanem valóban elfogulatlanul újraolvasni, különös élményben lehet részünk. Ifjúkori kedvenceink felnőttízlésünkkel, felnőtt-értékítéleteinkkel nemegyszer összeegyeztethetetlenek, és csodálkozva tapasztaljuk, hogy miféle történetek, miféle értékek és elvek ejtettek rabul annak idején.